

PARTNERYSTĖS INSTITUTO TEISINĖ PROBLEMATIKA

Violeta Tamašauskienė

Mykolo Romerio universitetas

Santrauka. Straipsnyje nagrinėjama šiuo metu itin aktuali problema – partnerystės teisinio reguliavimo klausimas Lietuvoje. Visų pirma, analizuojama Civilinio kodekso nuostatų, įvedančių bendro gyvenimo neįregistravus santuokos institutą, bei Lietuvos Respublikos Konstitucijos normų, kuriose įtvirtintas visuomenės požiūris į šeimą, sąveika. Siekiant išsiaiškinti, kokiais teisiniais būdais galima reguliuoti partnerystės institutą, trumpai apžvelgiama Europos valstybių, tokių kaip Vokietija, Prancūzija, Norvegija bei Rusija, praktika. Taip pat analizuojami Partnerystės įstatymo projekto, kuris buvo gražintas tobulinti, trūkumai. Galiausiai, atskleidžiami kartu gyvenančių asmenų teisinės apsaugos formų, t.y. partnerystės pagal įstatymą ir registruotos partnerystės, privalumai ir trūkumai, bei sprendžiama, kuri partnerystės reguliavimo forma būtų veiksmingesnė Lietuvoje.

ĮVADAS

Modernizacijos procesai įvairiose gyvenimo srityse neaplenkė ir šeimos instituto. Šiandien galime stebėti fundamentaliųjų šeimos transformacijos pokyčių apraiškas Lietuvos visuomenėje, apie kurias liudija neregistruotų santuokų plitimas, bandymai jas įteisinti bei tolerancijos joms kitimas. Tai rodo naujų partnerystės formų atsiradimą, turint abipusį ryšį su vedybų atidėjimu, šeimos formavimo strategijos pokyčiais bei santuokystės lygiu. Todėl partnerystės instituto analizė šeimos santykių fone tampa aktuali ir svarbi.

Pranešimo tikslas – atskleisti šio instituto teisinę problematiką bei ypatumus.

Darbo objektas bus nagrinėjamas teisiniu, sociologiniu ir moraliniu aspektu.

Pranešimo pagrindiniai uždaviniai yra šie:

1. išanalizuoti partnerystės instituto teisinę problematiką;
2. nustatyti bendrus gyvenimo neįregistravus santuokos reglamentavimo trūkumus ir specifiškumą.

Šiandien dažnai kalbama apie naujus šeimos modelius, mėginama naujai apibrėžti, kas yra šeima, santuoka. Akivaizdu, kad šeimos sąvoka tapo per siaura ir suvokiama nepalyginamai plačiau. Šeimos svarbą Lietuvoje dar pripažįsta absoliuti dauguma gyventojų. Todėl galima manyti, kad sugyvenimas dar tik pradeda reikštis, ką liudija neregistruotų santuokų plitimas, nesantuokinių vaikų gausėjimas ir visuomenės tolerancija vyro ir moters partnerystės santykiams. Pradėta stipriai abejoti, ar šiuolaikinė monogaminė šeima vis dar yra visuomenės ir valstybės pagrindas? Ar šeimos santykiai yra vienintelė lygiateisiškumo ir pagarbos sąlyga?

„Sugyventinių instituto blogumas akcentuojamas tuo, kad tik santuoka, kaip viešai priimta meilės sandara ir įsipareigojimas, gali būti naudingas visuomenei, patiems sutuoktiniams bei jų vaikams, emocinei brandai ir sklaidai“.¹

Kitų teoretikų nuomone, tokie santykiai yra labiau praktiniai, lydimi lytinių santykių, tačiau pasižymintys patvarumo tendencija ir leidžiantys išvengti atsitiktinių nesantuokinių ryšių. Pasak Bagdonavičiaus,² nesantuokiniai santykiai neapima jokių santuokinių teisių bei pareigų bei nepretenduoja į santuokiniam ryšiui būdingą patvarumą, o išsiskiria tvirtu reikalavimu nesudaryti jokio ryšio.

Neregistruotų santuokų problematikos sudėtingumą ir daugialypiškumą išryškina kardinolas A. J. Bačkis, pažymėjęs, kad ES pagrindinės šeimos vertybės yra labai sumenkintos, įstatymais labiau globojama partnerystė, o ne santuoka, labiau remiami nesantuokiniai vaikai, vieniši tėvai, o ne darnios šeimos. Būtina, kad mūsų visuomenėje šios etinės vertybės būtų suprantamos ir saugomos, o ypač, kad įstatymai nebūtų priešingi žmogaus gėriui.³

Nuomonė, verta dėmesio. Ar ne valstybė kalta, kad šeima, demografinė situacija atsidūrė kritinėje padėtyje: katastrofiškai sumažėjęs gimstamumas, sugyventinių porų plitimas, bloga šeimos kokybė?

Lietuvos Respublikos Konstitucija nustato visuomenės požiūrį į šeimą, kurią saugo ir globoja valstybė (38 str.). Ši konstitucinė nuostata yra pagrindas ne tik priimant įstatymus, bet ir sprendžiant daugelį teorinio bei praktinio pobūdžio problemų, atsirandančių sąveikaujant šeimai ir valstybei, asmenybei ir visuomenei. Į ją ypač turėtų būti atsižvelgiama priimant santuokos ir šeimos santykius reglamentuojančius įstatymus.

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas⁴ įtvirtina sugyventinių institutą, kurio nuostatos prieštarauja Konstitucijai. Šeima pagal Konstitucijos 38 straipsnį kuriama vyro ir moters santuokos pagrindu. Kitų šeimos kūrimo pagrindų Konstitucija nenumato ir nurodo, jog „valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tėvystę ir vaikystę“. Partnerystė, kaip šeimos kūrimo institutas, Konstitucijoje nenumatyta, ir joje nėra nurodyta, kad galimos ir kitos šeimos kūrimo formos, kurios valstybės būtų ginamos. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos

¹ Popiežiškoji šeimos taryba. Šeimos santuoka ir de facto gyvenimo sąjungos/sociologija, 2002, N1 4. P. 44.

² Bagdonavičius V. Elgesio kultūros prasmė. Vilnius, 1995, P. 23.

³ Tarptautinė konferencija „Šeima šiandien: vertybės, problemos, išeitys“:

<http://www.lcn.lt/bzinius/bz0208/208b11.html>; prisijungimo laikas: 2010-10-29.

⁴ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas:

http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=384488; prisijungimo laikas: 2010-10-30

civilinio kodekso trečios knygos XV skyrius įveda bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinį institutą, kuris numato kitą, nei nurodo Konstitucija, šeimos kūrimo pagrindą.

Kuriant naująjį Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą, remtasi įvairių užsienio valstybių kodeksais ir teisės aktais, reglamentuojančiais sugyventinių santykių reguliavimą, tačiau Lietuvos sugyventinių instituto ypatybės neatitinka jokios valstybės.

Sakykim, Norvegijoje partnerystės teisės gali turėti ir asmenys, kurie tik bendrai tvarko buitį, nuomoja butą ir pan., tačiau Lietuvoje tokių nuostatų dar nėra.

Prancūzijoje, Vokietijoje nesusituokusių porų laisvė yra gerbiama, jos turi teisę sudaryti sutartis, susijusias su jų santykių turbiniais aspektais ir pan. Prancūzijos ir Vokietijos teisė suteikia teisę sugyventiniams įrodinėti, kad jų bendravimas grindžiamas nuosavybės įsigijimu, turint tikslą vėliau pasidalinti gautą pelną lygiomis dalimis, tačiau Vokietijos civiliniame kodekse numatytai partnerystei nebūtinai ekonominis tikslas. Vokietijos teismai griežčiau reikalauja įrodyti partnerystę ir, pavyzdžiui, nepripažįsta teisiškai svarbiu sugyventinių susitarimo dėl tam tikrų indėlių gyvenant kartu, t.y. namų ūkio tvarkymo, vieno iš partnerių slaugymo ir priežiūros šiam susirgus. Vokietijoje į santuoką panašūs santykiai palikti plėtotis savaime, ir šiame procese silpnas ir nesavarankiškas asmuo dažnai priklauso nuo stipraus ir savarankiško valios.⁵

Rusijos Federacijos šeimos kodeksas, priimtas 1991 m., įtvirtina sugyventinių institutą. Tokią poziciją lėmė nepasitvirtinusi praktika – faktinis santuokos pripažinimas nuo 1927 m. sausio 1 d. iki 1944 m. liepos 8 d. Kadangi faktiniai santuokiniai santykiai negali būti patvirtinti jokiais dokumentais, asmenų faktinių sutuoktinių santykių faktas nustatomas teismine tvarka, jei šie santykiai atsirado iki 1944 m. liepos 8 d. ir truko iki vieno iš faktinių sutuoktinių mirties ar dingimo be žinios.⁶

Nors dabar Rusijos Federacijos įstatymai nesuteikia faktinei santuokai teisinės reikšmės, tačiau civiliniai įstatymai nenumato išsamaus sutarčių sąrašo, todėl faktiniai sutuoktiniai gali susitarti dėl faktinių santykių reguliavimo. Įrodyti partnerystės faktą nėra paprasta, dar sunkiau – įvykdyti partnerių turto dalybas, nes įstatymas jiems netaiko bendros nuosavybės statuso. Kiekvienas sugyventinis turės teisme įrodinėti savo nuosavybės teisės į

⁵ I. Kudinavičiūtė. Sugyventinių institutas: sena ar nauja šeimos teisės problema. *Justitia*, 2001. Nr. 4-5. P. 33.

⁶ Beliakovo A.M., Vorozheikin E. M. *Sovetskoje semeinoje pravo – juridičeskaja literatura*. 1974, P. 128-129.

kokį nors daiktą faktą. Reikšmės turės įvairūs dokumentai (čekiai, kvitai ir pan.), liudytojų parodymai.⁷

Apskritai santuoka, partnerystė, motinystė ir tėvystė tradiciškai yra laikomos nacionalinės teisės kompetencijos sritimi ir todėl iš esmės nėra reguliuojamos ES galių. Tačiau dabar ši padėtis sparčiai keičiasi. Kurdama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė, ES vis daugiau pradėjo skirti dėmesio teisės sistemai, įtraukiant ir šeimos teisę.

Kalbant apie ES teisės pokyčius šeimos santykiuose, tai konstituciniu lygmeniu Pagrindinių ES teisių chartija apibrėžė teisę tuoktis bei sukurti šeimą bei teisę į privataus bei šeimos gyvenimo pagarbą. Europos žmogaus teisių konvencija taip pat patvirtino šias teises. Būtina pabrėžti, kad ES į naujoves, reglamentuojančias partnerystės institutą nacionalinės teisės srityje, reaguoja lėtai. ES teisėje rasime tikrai mažai pavyzdžių, kur sutuoktiniais pripažįstami kiti partneriai. Pirmas žingsnis link platesnio partnerio suvokimo – 2001 m. priimta direktyva dėl laikino prieglobsčio, kuri skirta apginti asmenis masinių antplūdžių metu. Šioje direktyvoje šeimos nariai apibūdinami kaip „maitintojo sutuoktinis arba jos/jo nesusituokęs partneris, su kuriuo sieja stabilūs santykiai, jei Direktyvą įgyvendinančios valstybės narės įstatymai arba nusistovėjusi praktika traktuoja nesusituokusias poras beveik taip, kaip susituokusias poras pagal užsieniečių teisinės padėties įstatymus.“⁸

Tačiau svarbu pabrėžti, kad šiuo metu ES teisė nėra suregulavusi sugyventinių instituto problemos Europiniu kontekstu.

Grįžkime prie Lietuvos Respublikos teisės, reguliuojančios partnerystės institutą. Kaip jau buvo minėta, LR CK XV skyrius įveda bendro gyvenimo neįregistravus santuokos teisinį institutą. Remiantis šia CK pozicija ir buvo sukurtas Partnerystės įstatymo projektas, kuris LR Seime nebuvo priimtas .

Minėtame projekte pasirinktas partnerystės reglamentavimas kėlė didelę abejonę, nes praktiškai partnerystę sulygino su santuoka. Iš esmės daugeliu atvejų *mutatis mutandis* taikomos atitinkamos CK nuostatos.

Minėto projekto „skylėtumą“ akivaizdžiai pabrėžia būtent svarbių klausimų dėl vaikų teisinės padėties ir silpnosio partnerio interesų reglamentavimo nebuvimas. Tai itin aktualūs klausimai, kurie turi būti reglamentuojami partnerystės įstatyme.

Įstatymo projektas pavadintas „LR partnerystės / bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įstatymas“ nepakankamai atitinka jo turinį ir CK 3.229 straipsnį, nes pagal jį yra

⁷ Teisinės problemos neregistruotų santuokų: <http://www.7ya.ru/pub/family/law.asp.print.lt>

⁸ Bell, M. Šeimos, partneriai, vaikai ir Europos sąjunga. Socialiniai tyrimai, 2004, Nr.7. P. 45.

partneriai – vyras ir moteris, įregistravę partnerystę ir bendrai gyvenę iki vienerių metų, ir sugyventiniai, gyvenę bendrai vienerius metus po partnerystės įregistravimo ir turintys tikslą sukurti šeiminius santykius.

Svarbus projekto trūkumas – nėra vieningo sugyventinio išlaikymo sureguliuavimo. Partnerystę pripažinus negaliojančia, CK nuostatos dėl sąžiningo sutuoktinio išlaikymo *mutatis mutandis* nebus taikomos, t.y. sąžiningas sugyventinis šiuo aspektu (turtiniu) nėra ginamas, tačiau partnerystę nutraukiant – kito sugyventinio išlaikymo klausimas jau turi būti sprendžiamas. Toks reglamentavimas stokoja teisinės logikos.

CK trečiosios knygos „šeimos teisė“ šeštojoje dalyje „kitų šeimos narių teisės ir pareigos“ sugyventiniai yra vadinami šeimos nariais. Pagal R. Manenkovą, šeimos narys yra asmuo, susijęs su tam tikra šeima santuoka, giminyse, įvaikinimu ar kita forma priėmus vaikus auklėti, bendru gyvenimu, o taip pat šeimos teisėmis ir pareigomis.⁹ CK 3.229 straipsnyje nurodoma, kad vyras ir moteris turi bendrai gyventi neįregistravę santuokos ne mažiau kaip vienerius metus, ir minimas tokio gyvenimo tikslas – „sukurti šeiminius santykius“, tačiau kaip, esant reikalui, galėtų būti nustatomas pastarasis tikslas, nei viename „šeimos teisės“ skyriaus straipsnyje neužsimenama.

Kaip jau buvo minėta, partnerystės įstatymo projektas, sulaukęs griežtos kritikos, buvo gražintas tobulinti, buvo pasiūlyta atlikti tyrimus dėl svarstyto įstatymo projekto įsigaliojimo pasekmių bei atsižvelgti į kitų valstybių patirtį.

Sudaryta darbo grupė parėmė tokį reguliavimą, kai partnerystės registracija vykdoma remiantis notaro patvirtintu sugyventinių sandoriu, atmetant įstatymine partnerystę, reglamentuojančias CK 3 knygos 15 skyriaus normas.

Reikėtų paminėti, jog Europos valstybėse egzistuojančias nesantuokines kartu gyvenančių asmenų teisinės apsaugos formas galima išskirti į tokias pagrindines rūšis: 1. parterystė pagal įstatymą; 2. pasirinktoji partnerystė; 3. registruota civilinė sutartis; 4. registruota partnerystė; 5. šeimos formos, paremtos ne seksualiniais ryšiais.

Registruotos partnerystės ypatumas yra tas, kad sugyventiniai įgyja partnerių teisinį statusą tik jeigu jie savo bendro gyvenimo faktą įregistravo įstatymų nustatyta tvarka. Daugelyje valstybių taip yra įteisinamas tos pačios lyties asmenų gyvenimas, išskyrus Olandiją, kurioje yra įtvirtinta ne tik tos pačios lyties asmenų registruota partnerystė.

⁹ Manenkova, R. R. Pravovie problemy členstva semje. Tomsk, 1985. P. 24.

Kokias gi teigiamas puses turėtų registruota partnerystė Lietuvos Respublikos teisėje? Pirma, registruotos partnerystės privalumas – praktinis patogumas. Antra, apie tokią registruotą partnerystę žinotų ir tretieji asmenys, o tai būtų svarbu tiek viešajai tiek privatinei teisei. Tačiau visada bus asmenų, kurie vengs įregistruoti partnerystę, bet gyvens kartu sugyvens kartu, o normų, reglamentuojančių toki gyvenimą, neliks.

Jei bus registruojama partnerystė, partnerystės institutas priartės prie santuokos instituto. Tai iškels klausimą, ar suteikti partneriams tokias pat apsaugas kaip ir sutuoktiniams, įskaitant paveldėjimo klausimus ir pan.

Partnerystė pagal įstatymą yra toks faktinis vyro ir moters gyvenimas, kai tokie bendro gyvenimo faktiniai santykiai patys savaime be jokių formalumų sukelia teisinių padarinių. Faktiškai kartu gyvenantys asmenys įgyja teisinį sugyventinių statusą automatiškai pradėdami kartu gyventi. Šios partnerystės reguliavimo alternatyvos svarbiausi privalumai yra pirma, partneriams nereikia atlikti jokių formalumų, antra, bendrai gyvenančio nesusituokus asmens (sugyventinio) statuso įgijimas nepriklauso nuo kito sugyventinio valios.

Jei panaikintumėm CK 3 knygos 15 skyrių, tai būtų žalingas reiškinys, nes būtų nereaguojama į visuomeninius santykius, kurie susiklostė realiame gyvenime, taip pat į šių santykių dalyvių (partnerių) reikalingą teisinę apsaugą. Savaime juk bus situacijų, kai asmenys gyvens nesudarę santuokos ir jų elgesys atitiks šeimos gyvenimo sampratą. Pripažinus negaliojančiomis šias normas būtų žengtas žingsnis atgal, liktų neįvertintos šiuolaikinės šeimos teisės tendencijos, o svarbiausia, būtų ignoruojami šie visuomeniniai santykiai, jų dalyvių interesams nebūtų suteikiama geresnė teisinė apsauga

Partnerystės pagal įstatymą reguliavimas yra veiksmingesnis, bet tik tuo atveju, kai abu sugyventiniai yra sąžiningi ir neneigia partnerystės fakto. Jei neigtų, būtų ginčų.

Partnerystės pagal įstatymą privalumai yra tie, jog: pirma, partneriams nereikia atlikti jokių formalumų, pavyzdžiui, įregistruoti savo bendro gyvenimo faktą; antra, bendrai gyvenančio nesusituokus asmens (sugyventinio) statuso įgijimas nepriklauso nuo kito sugyventinio valios – sugyventinio statusas įgyjamas pradėjus kartu gyventi.

Tačiau partnerystės įstatyme būtina praplėsti sugyventinių teisinį reglamentavimą, apimant ir tam tikras asmenines neturtines teises bei pareigas, pavyzdžiui prezumpcijos taikymą nustatant vaikų kilmę iš tėvų, tėvų turtinių ir asmeninių neturtinių teisių įgyvendinimą nepilnamečių vaikų atžvilgiu

Pasirinkus pagal įstatymą, partnerystė neturėtų būti alternatyvi santuokai, ir institutas būtų skirtas reguliuoti iš esmės tik kai kuriuos turtinius sugyventinių santykius.

Reziumuojant galima teigti, jog Lietuvoje neturėtų būti atsisakoma pirminio įstatymų leidėjo ketinimo reguliuoti partnerystės civilinius teisinius santykius. CK skyriaus, kuriame numatytos šiuos santykius reguliuojančios teisės normos, pripažinimas negaliojančiu, būtų žingsnis atgal, liktų neįvertinti realūs šeimos gyvenimo formų pliuralizacijos reiškiniai bei būtų ignoruoti šie visuomeniniai santykiai, jų dalyvių interesams nebūtų suteikiama geresnė teisinė apsauga.

IŠVADOS

1. Šeimos sąvoka šiandien tapo per siaura ir yra suvokiama nepalyginamai plačiau nei tradicinė, vyro ir moters įteisinta sąjunga.
2. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas įtvirtina sugyventinių institutą, kurio nuostatos prieštarauja Konstitucijai, kadangi Konstitucijoje nurodyta, jog šeima kuriama vyro ir moters santuokos pagrindu, ir kitų šeimos kūrimo pagrindų Konstitucija nenumato.
3. Partnerystės instituto teisinis reguliavimas Europos valstybėse skiriasi: vienos valstybės, pvz. Rusija, pasirinko reguliuoti partnerystę pagal įstatymą, tuo tarpu kitose, tokiose kaip Vokietija ir Prancūzija, įtvirtintas registruojamos partnerystės institutas.
4. Lietuvoje mėginta reguliuoti partnerystės institutą įstatymu, tačiau partnerystės įstatymo projektas, pavadintas „LR partnerystės / bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įstatymas“, nebuvo priimtas, o buvo gražintas tobulinti.
5. Išskirtini tokie minėto partnerystės įstatymo projekto trūkumai kaip svarbių klausimų dėl vaikų teisinės padėties ir silpnesnio partnerio interesų reglamentavimo nebuvimas bei vieningo sugyventinio išlaikymo sureguliuojimo nebuvimas.
6. Po minėto įstatymo projekto atmetimo, svarstoma partnerystės registraciją vykdyti remiantis notaro patvirtintu sugyventinių sandoriu, atmetant įstatymine partnerystę.
7. Registruotos partnerystės ypatumas yra tas, kad sugyventiniai įgyja partnerių teisinį statusą tik jeigu jie savo bendro gyvenimo faktą įregistravo įstatymų nustatyta tvarka, privalumai – praktinis patogumas, taip pat faktas, kad apie registruotą partnerystę žinotų ir tretieji asmenys. Pagrindinis trūkumas yra tas, kad ne visi gyvenantys kartu asmenys įregistruos savo partnerystę, o to nepadarius, šiuos asmenis ginančių teisės normų nebus.
8. Partnerystės pagal įstatymą reguliavimas yra veiksmingesnis, bet tik tuo atveju, kai abu sugyventiniai yra sąžiningi ir neneigia partnerystės fakto.

9. Lietuvoje neturėtų būti atsisakoma pirminio įstatymų leidėjo ketinimo reguliuoti partnerystės civilinius teisinius santykius. CK skyriaus, kuriame numatytos šiuos santykius reguliuojančios teisės normos, pripažinimas negaliojančiu, būtų žingsnis atgal, liktų neįvertinti realūs šeimos gyvenimo formų pliuralizacijos reiškiniai bei būtų ignoruoti šie visuomeniniai santykiai, jų dalyvių interesams nebūtų suteikiama geresnė teisinė apsauga.

LITERATŪRA

1. Antokovskaja M. B. Semeinoje pravo. M. Jurist, 2000.
2. Bagdonavičius V. Elgesio kultūros prasmė. Vilnius, 1995.
3. Beliakovo A.M., Vorožeikin E. M. Sovetskoje semeinoje pravo – juridičeskaja literatura. 1974.
4. Bell, M. Šeimos, partneriai, vaikai ir Europos sąjunga. Socialiniai tyrimai, 2004, Nr.7.
5. Kudinavičiūtė I. Sugyventinių institutas: sena ar nauja šeimos teisės problema. Justitia, 2001 m. Nr.3.
6. Lietuvos Respublikos Civilinis kodeksas: <http://www.lrs.lt>, žiūrėta: 2010-10-25.
7. Lietuvos Respublikos Konstitucija: Lietuvos Respublikos piliečių priimta 1992 m. spalio 25 d. referendumu. Vilnius. Lietuvos Respublikos Seimo leidykla, 1993.
8. Lietuvos Respublikos Partnerystės / bendro gyvenimo neįregistravus santuokos įstatymo projektas: <http://www3.lrs.lt>, žiūrėta: 2010-10-25.
9. Manenkova, R. R. Pravovie problemy členstva semje. Tomsk, 1985.
10. Maslauskaitė A. Šeimos politika Lietuvoje. Sociologiniai tyrimai, 2004 m. Nr. 6.
11. Popiežiškoji šeimos taryba. Šeimos santuoka ir de facto gyvenimo sąjungos/sociologija, 2002, N1 4. P. 44.
12. Pravovye problemy graždanskich brakov: <http://www.7ya.ru>, žiūrėta: 2010-11-05.
13. Tarptautinė konferencija “Šeima šiandien: vertybės, problemos, išeitys”: <http://www.lcn.lt/bzinfos/bz0208/208b11.html>; žiūrėta: 2010-10-29.
14. Teisinės problemos neregistruotų santuokų: <http://www.7ya.ru/pub/family/law.asp.print.lt>, žiūrėta: 2010-10-25.

LEGAL ISSUES OF PARTNERSHIP INSTITUTE

Violeta Tamašauskienė

Mykolas Romeris University

Summary. A very relevant nowadays problem in Lithuania – an issue of legal regulation of partnership – is being analyzed in this article. First of all, interaction between Civil Code provisions, that institute cohabitation without registering a marriage, and norms of Constitution, that show an attitude to family of society, is being studied. While seeking to find out what are the legal ways to regulate an institute of partnership, the practice of such European countries like Germany, France, Norway and Russia, is reviewed. Also, pros and cons of project of Law of Partnership, which was given back for improvement, are being analyzed. And finally, here are revealed pros and cons of such forms of legal protection of cohabitating persons as partnership by law and registered partnership, and being decided, which form of partnership regulation would be more effective in Lithuania.